

Institutul European din România, București

Joi, 12 mai 2005

“CONCURENȚA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ – CAZUL ROMÂNIEI”

NEELIE KROES

Comisar European pentru Concurență

Textul pronunțat este de referință

Doamnelor și domnilor,

Sunt deosebit de încântată că am posibilitatea de a ține astăzi acest discurs aici, pentru Institutul European din România. Consider că a pleda în favoarea politicii de concurență, prin explicarea beneficiilor unei concurențe sănătoase, este o parte cheie a activității mele. De aceea, cu toate că aceasta este prima mea vizită în România în calitate de Comisar European pentru Concurență, sunt convinsă că, dată fiind apropierea momentului în care România va adera la Uniunea Europeană, această vizită va fi doar începutul unui cooperări fructuoase cu autoritățile dvs. în anii care vor urma.

Noi credem în piețe deschise și care funcționează pe baze concurențiale. Acest lucru presupune un efort constant - trăim într-o lume în continuă schimbare și de aceea menținerea regulilor jocului este un proces dificil și care presupune eforturi atât din partea noastră, cei care suntem deja membri ai Uniunii, cât și din partea celor care așteaptă cu nerăbdare momentul aderării. Dar este o provocare care merită întregul efort. Numai prin punerea în aplicare la dvs. acasă a regulilor concurenței, puteți să vă consolidați economia, să creați mai multe locuri de muncă sustenabile, să deveniți competitivi în regiunea dvs. și să înregistrați succese și pe plan mondial.

O concurență puternică este cheia către competitivitate, atât pentru Europa, cât și pentru fiecare din statele ei. Presiunile concurențiale stimulează creșterea productivității și încurajează companiile în direcția inovării. Prin înfruntarea concurenței la ele acasă, firmele europene devin mai puternice și capabile să-și mențină poziția pe piața mondială. De aceea regulile referitoare la concurență din Uniunea Europeană au menirea de a garanta că dinamismul competitivității piețelor este menținut.

O politică de concurență fermă și bazată pe principii clare contribuie în mod deosebit la competitivitatea europeană. Ea se ocupă de barierele puse în calea concurenței de domeniul privat. Politica noastră împiedică firmele să se asocieze în carteluri contraproductive sau să profite de poziția dominantă pe piața noastră internă. Ea face ca măsurile de reglementare din domeniu să nu se transforme în obstacole în calea concurenței și a activității antreprenoriale.

Controlul ajutoarelor de stat este, de asemenea, un element hotărâtor: atunci când sunt folosite pentru a salva companiile falimentare, subvențiile publice împiedică libera concurență și distorsionează funcționarea corectă a pieței interne. Aceasta nu înseamnă că orice ajutor de stat este interzis. El poate fi autorizat dacă promovează obiective de interes comun. Dar ajutorul de stat trebuie să fie folosit cu măsură și în cazuri bine justificate. Altfel, ceea ce a fost proiectat ca un remediu pentru a înlătura un rău poate deveni un rău în sine.

Aceste principii sunt recunoscute de către toate statele membre ale Uniunii Europene. Toate statele membre se confruntă cu provocarea globalizării. Toate sunt puse să facă față unor puteri economice în plină ascensiune, precum China sau India. Prin urmare, toate statele membre trebuie să se asigure că au fost luate măsurile necesare pentru motivarea adecvată a companiilor - dar și pentru respectarea disciplinei din domeniu - astfel încât acestea să rămână competitive și să culeagă beneficiile considerabile pe care le are de oferit piața globală.

Pentru toate economiile noastre naționale, globalizarea este o mare șansă. Dar implică, în același timp, găsirea unor modalități inovatoare de a face față noilor provocări. Și asta înseamnă inclusiv reformarea felului în care funcționăm noi înșine. Înțeleg că procesul de reformă este probabil mai vizibil în noile State Membre, și chiar mai mult în statele în prag de aderare. Dar dacă se vrea ca Europa să înregistreze o creștere economică durabilă, acest lucru implică un proces în care trebuie să participe fiecare stat membru – indiferent dacă este vechi sau

nou, mare sau mic. Este exact mesajul care stă la baza Parteneriatului pentru Ocuparea Forței de Muncă și Creștere Economică, inițiat de Comisia Europeană și aprobat de Consiliul European în martie.

Odată cu aderarea la Uniunea Europeană, România va deveni un membru cu drepturi depline în cel mai important bloc economic mondial, consolidându-și poziția pe planul diviziunii globale a muncii. Accesul la rețelele de inovare și finanțare din cadrul Europei unite vor sprijini creșterea economică din țara dumneavoastră. Iar intrarea sub incidența integrală a politicii și disciplinei europene în domeniul concurenței va determina sporirea productivității și creșterea economică, având ca principal rezultat creșterea nivelului de trai în România. Toate acestea vor îmbunătăți poziția României în raport cu economiile în dezvoltare din alte părți ale lumii.

Dar ca această șansă să se materializeze, economia românească trebuie să fie cu adevărat competitivă în momentul aderării. Pentru a avea succes, România trebuie să creeze o economie de piață cu adevărat funcțională și să pună bazele unor întreprinderi de succes care să poată concura la scară europeană. Este esențial să ne asigurăm că disciplina din domeniul concurenței există și funcționează cu adevărat în România ca viitor Stat Membru.

Înteleg că aceasta reprezintă o provocare. Dar sunt încrezătoare că România este mai mult decât capabilă să o depășească. Iar semnarea Tratatului de Aderare la data de 25 aprilie este un semnal important că România are voința de a face acest efort.

Concurența a fost unul dintre capitolele cruciale în toate negocierile de aderare. Și din motive evidente: orice țară care dorește să se integreze în piața internă trebuie să-și pregătească economia pentru a face față concurenței. Dacă o țară în curs de aderare nu este pregătită, întreprinderile sale riscă să dea faliment, muncitorii să-și piardă slujbele, iar clasa politică să fie nemulțumită și, mai apoi, sancționată de electorat.

Piețele libere nu sunt, bineînțeles, un scop în sine. Ele sunt doar un mijloc pentru a avea mai multă justiție socială, coeziune și bunăstare pentru consumatori, pentru a dispune de resursele necesare dezvoltării unei societăți corecte. Aceasta este rațiunea principală pentru care este esențial să fiți bine pregătiți pentru aderare. Fără o pregătire corespunzătoare, toate potențialele beneficii ale aderării ar fi în van.

Și, din acest motiv, în acest domeniu mai mult decât în oricare altele, faptele contează, nu vorbele. Simplele "angajamente" politice nu sunt suficiente când este vorba de disciplina concurenței. În acest domeniu de o importanță vitală, trei elemente trebuie să fie puse în practică cu mult înainte de aderare de către toate Țările în Curs de Aderare:

- cadrul legislativ necesar;
- o capacitate administrativă adecvată;
- performanțe credibile în aplicarea legislației.

Toate Țările în Curs de Aderare au considerat aceste cerințe, într-o măsură mai mare sau mai mică, ca fiind dificil de îndeplinit. Dar nici una dintre ele nu a aderat la Uniunea Europeană fără să le fi îndeplinit. Și într-adevăr nu există o altă cale. Conformarea la reguli este o pre-condiție pentru aderare de care nu se poate scăpa.

România a adoptat cadrul legislativ necesar. De asemenea a înființat, odată cu Consiliului Concurenței, o autoritate de supervizare competentă. Provocarea constă acum în a face acest cadru instituțional să funcționeze cu adevărat. Trebuie să se ajungă la un anumit nivel de performanță în aplicarea legii și să se demonstreze că România va putea să-l mențină și după integrare. Acest ultim element a fost până acum îndeplinit în mod mai puțin satisfăcător, în special în ce privește ajutoarele de stat și restructurarea sectorului siderurgic. După cum

știți, îngrijorările în acest sens au dus la reguli specifice referitoare la controlul ajutoarelor de stat și la măsuri de salvagardare specifice în Tratatul de Aderare.

Pentru a preveni „importul” de ajutoare de stat incompatibile în interiorul Uniunii, există un mecanism prin care se verifică acordarea lor înainte de momentul aderării și care rămâne în vigoare și ulterior. În principiu, subvențiile publice acordate în perioada de pre-aderare sunt considerate ca ajutor în curs și pot beneficia de o protecție specială. Cu toate acestea, ajutoarele acordate înainte de momentul aderării nu primesc automat statutul de „ajutor în curs”. Numai acele măsuri care sunt aprobate în prealabil de Consiliul Concurenței, apoi remise Comisiei și acceptate de aceasta ca atare pot fi considerate „ajutoare în curs”.

Această procedură va deveni aplicabilă numai din momentul în care acordarea ajutoarelor de stat se va derula într-un mod satisfăcător în România. Atâta timp cât nu se vor constata îmbunătățiri ale aplicării acestui mecanism, toate ajutoarele acordate vor fi considerate drept „ajutoare noi”, astfel că ele vor fi analizate de Comisie în momentul aderării, fiind posibil chiar să fie luată o decizie de recuperare.

Acest aspect este de natură să descurajeze potențialii investitori. De aceea, este în interesul autorităților române, al mediului de afaceri și al fiecărui cetățean să susțină crearea unui sistem de monitorizare eficient, care să poată demonstra că România controlează permanent și pe deplin toate ajutoarele de stat acordate.

Sunt încrezătoare că România este capabilă să înregistreze performanțe bune în aceste domenii în lunile următoare. Timpul rămas este scurt, dar sunt sigură că înțelegeți de ce luarea măsurilor necesare – și cât mai rapid – este în interesul țării dvs.

Tratatul de Aderare prevede o clauză de salvagardare specială. Consiliul de Miniștri, pe baza unei recomandări din partea Comisiei, poate decide să amâne aderarea României cu un an, în cazul manifestării unor deficiențe persistente în ce privește performanțele țării dvs. în diferite domenii, inclusiv cel al concurenței. În noiembrie, Comisia va publica un raport care să arate dacă România a înregistrat progrese suficiente. El este parte a documentației pe baza căreia Comisia va lua decizia de a recomanda sau nu amânarea aderării.

Bineînțeles ca noi toți sperăm – și avem încredere – că nu va trebuie să utilizăm această soluție. Dar cade în sarcina mea să vă atrag atenția în mod foarte clar și neechivoc, că dacă România nu își va îmbunătăți performanțele, Comisia nu va avea altă opțiune decât să propună amânarea aderării.

Acesta este motivul pentru care Comisia este hotărâtă să continue să sprijine România pe acest drum deosebit de dificil. Comisia este permanent în contact cu Consiliul Concurenței. Lucrăm împreună la pregătirea deciziilor de acordare a ajutorului de stat și schimbăm opinii în ce privește aspectele legale din domeniul legislației anti-trust. Acest tip de cooperare previzionează conlucrarea strânsă ce va avea loc după aderare, imediat ce Consiliul Concurenței va deveni un membru deplin al Rețelei Europene din Domeniul Concurenței, rețea pan-europeană ce include autoritățile de reglementare din domeniu.

Ieri, m-am întâlnit cu Președintele Consiliului Concurenței din țara dvs., Mihai Berinde, pentru a evalua progresele înregistrate. Am fost impresionată de angajamentul său, și al serviciilor din subordinea sa, în ce privește monitorizarea planurilor referitoare la ajutoarele de stat elaborate de alte instituții guvernamentale. Sarcina lor nu este deloc ușoară.

Dar de acest lucru nu este răspunzător doar Consiliul Concurenței; toate autoritățile ce acordă ajutoare de stat trebuie să conștientizeze faptul că nerespectarea regulilor are implicații serioase.

Am încredere că clauzele ferme de salvagardare din Tratatul de Aderare vor motiva România să facă eforturile suplimentare necesare punerii în practică a angajamentelor luate în domeniul concurenței. Și aștept cu nerăbdare

să urez bun venit României în Uniune, cât de repede posibil. Dar dacă România vrea să se alăture Uniunii repede, trebuie să acționeze acum. Cronometrul e pornit și, în termeni practici, a mai rămas puțin timp pentru finalizarea reformelor.

Nu vreau să închei lăsându-vă impresia că noi în Uniunea Europeană am realizat toate obiectivele pe care ni le-am propus. Am relansat recent strategia de la Lisabona, concentrată pe sprijinirea creșterii economice și ocupării forței de muncă necesare în Europa. Și, oricât de multe beneficii ne-a adus până în prezent, piața internă europeană nu și-a atins încă potențialul maxim. Acesta este motivul pentru care Comisia Europeană va lansa în curând analize sectoriale în domeniul energiei și serviciilor financiare, pentru a identifica unde pot fi menținute barierele private sau de reglementare în ce privește libera concurență și unde este necesar să propună măsuri de remediere.

Vom efectua, în mod mai sistematic, evaluări ale impactului pe care îl are legislația europeană asupra concurenței, în scopul de a avea reglementări mai bune. Și vom coopera cu Statele Membre pentru a afla dacă reglementările naționale pot sta în calea liberei concurențe.

Astfel, în timp ce îi cerem României să facă reforme, suntem noi înșine ocupați cu punerea în practică a propriilor reforme care au ca scop îmbunătățirea pe mai departe a competitivității europene.

Politică de concurență și disciplina aferentă sunt un proces continuu, dar care merită tot efortul. Parcurgeți în prezent o perioadă de adaptare. Ea poate fi dificilă și e departe de a fi terminată. Dar, în viitorul apropiat, veți vedea care îi sunt beneficiile. Veți vedea companii românești care sunt competitive pe plan european. Veți vedea cum se intensifică dezvoltarea economică. Și veți vedea cum România le va ajunge din urma pe celelalte State Membre, ca egal între egali.

Doamnelor și domnilor,

Sper ca discursul meu să vă fi dat o idee despre ceea ce mai este încă de făcut și beneficiile care vă așteaptă la capătul drumului.

Realizarea unei politici de concurență eficiente poate necesita luarea unor decizii dificile. Iar eu voi fi obligată să trag semnalul de alarmă dacă România rămâne în urmă în ce privește îndeplinirea angajamentelor luate.

Dar crearea Uniunii Europene și mărirea ei la 25 state membre, în curând 27, este una din cele mai mari realizări politice, economice și sociale ale timpurilor noastre. Sunt bucuroasă și mândră să fac parte din Comisia Europeană care va primi, cel mai probabil, România în Uniune.

Pentru domeniul de care răspund, sunt hotărâtă să acord toată asistența necesară pentru a fi siguri de aderare. Am convingerea profundă că, lucrând împreună, noi putem și vom face ca aderarea României să devină realitate.